

Nyt fra fagkonsulenten

Af Bent Fischer-Nielsen

Ny minister – ny politik?

Vi har fået en ny minister med nogle uddannelsespolitiske målsætninger, som har direkte betydning for vores didaktik.

”Praktik, teori, praktik, teori ...”¹

Bemærk rækkefølgen. Udgangspunktet for undervisningen skal være konkrete autentiske problemstillinger. Christine Antorini ønsker en *praksisorienteret* undervisning.² *Teori og virkelighed skal kobles sammen.*³

Det svarer fint til læreplanernes bestemmelser om en induktiv didaktik. De konkrete problemstillinger kan udspringe af elevernes undren, TV-klip, statistik, artikler eller elevernes egne spørgeskemaundersøgelser og interviews. Jeg havde fx en klasse med i Røde Kors Center Auderød. Her talte eleverne i grupper med asylansøgere, der fortalte deres historie om, hvorfor de måtte flygte, hvordan de var kommet til Danmark, og hvordan livet var i flygtningelejren. Eleverne fik et konkret og autentisk udgangspunkt for at kunne arbejde videre med udlændingepolitik, integration og alverdens konflikter. De brugte deres interviews til at reflektere over kvalitativ metode i et efterfølgende AT-forløb.

Skabelsesorienteret dannelse

Efter de mere teoretiske forløb skal teorien konfronteres med praksis som led i en *skabelsesorienteret dannelse*.⁴ Det betyder, at eleverne skal kunne bruge deres faglige viden til at skabe noget, som er til glæde for andre end dem selv. Vi skal bidrage til at udvikle elevernes kreative og innovative kompetencer.

Begrundelse for ”praksis, teori, praksis, teori..” er, at det både er til gavn for de teoretisk svage og de teoretisk stærke elever, at udgangspunktet er autentisk, og at teorien skal kunne anvendes i praksis.

Det er hverken enestående eller nyt at tage ud af huset, lave spørgeskemaundersøgelser, bruge TV-klip mm. Men ministerens udmelding kan bruges til at overveje den vægtning og den rækkefølge mellem praksis og teori, vi udfører i den daglige undervisning.

Vi oplever et stærkt tidspres i det daglige for at nå alle de faglige mål og al kernestoffet. Man må her overveje, om ikke de praksisorienterede aktiviteter kommer igen i kraft af øget motivation og dermed øget udbytte af undervisningen for eleverne.

I figuren nedenfor giver jeg et bud på hvordan ”Praksis, teori, praksis ...” kan omsættes til undervisningen i samfundsfag.

Gruppeeksamen

Christine Antorini og Morten Østergaard har meldt ud, at de vil give mulighed for gruppeeksamen. Det vil fremme elevernes samarbejdskompetence og vil passe godt til synopsis-prøver med mulighed for gruppeforberedelse. Det er min erfaring som censor, at man sagtens kan vurdere individuelt og give individuelle karakterer, selv om det er en gruppeeksamen. Det bliver spændende at se, hvordan og hvornår der bliver åbnet for gruppeeksamen.

¹ CA på møde i ministeriet 7.10.2011

² Interview i Gymnasieskolen 27.10.2011

³ Efterskrift til Lars Olsen: Uddannelse for de mange. Gyldendal 2011.

⁴ Brugt af CA på møde i ministeriet 7.10.2011 og af Lars Olsen i Uddannelse for de mange.

Praksis Konkrete autentiske problemer Induktivt	Teori Relevante dele af kernestoffet	Praksis Løsninger på problemerne Præsentation for andre
Interviews fx med asylansøgere. Deltagerobservation Spørgeskemaundersøgelser fx i lectio, surveybank eller Samfundsstatistik Ekskursioner Studieture Virksomhedsbesøg Artikler Nettet Tv-klip	Ud fra interviews med fx med asylansøgere inddrages udlændingepolitik og integration eller konflikter i forskellige lande. Kvalitativ metode Kvantitativ metode og χ^2 -test	Kreativitet og innovation fx Samfundscup om temaet integration. Produkt med undersøgelse og løsningsforslag: - Planche - Powerpoint - Podcast - TV-avis - Notat Præsenter produkt for: - Andre elever - Forældre - Beboerforening - Kommunen - Politikere

Digital eksamensopgave med adgang til nettet

Alle skoler har fået brev fra eksamenskontoret om, at man inden udgangen af februar kan tilmelde sin 2.g til digital eksamensopgave året efter. Tilsvarende for de nuværende 1.g'ere, når der når til februar i 2.g. It-opgaverne er kommet for at blive!

Alle skoler har fået tre it-opgavesæt fra 2011 og to it-opgavesæt fra 2010, hvor det fremgår at: Eleverne har fået udleveret ét eller to små videoklip i stedet for én eller to tekster. Der var én opgave, hvor der skulle bruges regneark til beregninger og evt. et diagram. Der blev i én eller to af de valgfri opgaver stillet krav om at finde supplerende materiale. Til gengæld var der typisk to færre figurer i det udleverede materiale. Der stod i bedømmelsesvejledningen, at det kunne være nok til den fremragende præstation at finde ét stk. supplerende materiale, som blev anvendt relevant. Der er adgang til nettet under hele prøven. Det er dog ikke tilladt at kommunikere med andre under prøven.

Gennemsnit til den digitale prøve i 2011 lå på 6,0, hvilket er stort set det samme som gennemsnittet til den ordinære prøve på 6,1. Hvis man tilmelder klassen denne prøve, skal man naturligvis træne eleverne i de nævnte opgavetyper.

Jeg vil opfordre alle til sammen med eleverne at overveje at tilmelde klassen til digital eksamensopgave.

Ekstra ansøgningsrunde om it, skriftlighed og gymnasiefremmede elever

Din skole har den 23. november fået en mail fra ministeriet om, at en skole kan søge om 75.000 kr. til et projekt om it, skriftlighed eller gymnasiefremmede elever. Så hvis I fx har tænkt jer at udvikle jeres undervisning med brug af elevproducerede video- og lydclip, brug af wiki eller andre ny it-initiativer, så overvej om ikke I skulle ansøge om ekstra midler. Se nærmere i mail til skolen. Fristen er den 15. december.

Skriftlig censor til sommer?

Hvis du har ført en 3.g til skriftlig prøve og har mod på at blive skriftlig censor til sommer, så spørg din rektor om han/hun vil indberette dig og skriv derefter til mig. Der er skriftlig prøve i

samfundsfag den 30. maj og den 1. juni. Der er censormøde den 19. juni. Man skal bedømme ca. 100 opgaver, med mindre man beder om at få dobbelt portion.

Det er en meget lærerig proces, som gør, at man bliver bedre til at vejlede sine elever. Man får ca. 250 kr. i timen for at bedømme to opgaver pr. time. Som hjælp udarbejder opgavekommissionen en bedømmelsesvejledning til censorerne.

Statistik i alle spørgsmål/prøvesæt

Jeg omtalte i sidste nr. af Samfundsfagsnyt læreplanerne for Samfundsfag C:

”... mundtlig prøve på grundlag af *et prøvemateriale* ... med et ukendt bilagsmateriale *med forskellige materialetyper*...”. Det betyder at der i *alle* prøvematerialer skal være forskellige materialetyper, hvilket ifølge vejledningen betyder både *tekst* og *statistik*.

Det har givet anledning til spørgsmål om, hvorfor der skal være statistik i alle prøvesæt. Svaret er, at *en række af de faglige mål* kun kan testes med inddragelse af statistik:

- ”påvise sammenhænge mellem relevante baggrundsvariable og sociale mønstre”
- ”... anvende forskellige materialetyper til at dokumentere faglige sammenhænge”
- ”formidle indholdet i enkle modeller, tabeller og diagrammer.”
- ”demonstrere viden om fagets identitet og metoder”, hvor der i kernestoffet nævnes ”kvantitativ og kvalitativ metode.”

Fx kan prøvesæt om livsstil indeholde statistik om forbrugets sammensætning, socialisation kan illustreres af antal børn i daginstitutioner og levevilkår kan underbygges af arbejdsmiljøforhold fordelt på uddannelse. Politik og ideologi kan fx underbygges af tabeller med partivalg og baggrundsvariable og af tabeller fra surveybank om vælgernes holdninger til ideologiske og værdipolitiske spørgsmål. Demokratibegreber kan fx illustreres af tal om stemmeprocent, og beslutningsprocesser kan fx indeholde mandatfordelingen eller medlemstal for interesseorganisationer. Og økonomiske emner kan naturligvis let dækkes med statistik.

”Statistik” behøver ikke at være tabeller, men kan også være diagrammer (med kvantitative mål). Og er det helt umuligt at finde relevant statistisk materiale til et spørgsmål, så er det undtagelsesvist ok.

Kurser og konferencer

Hold selv øje med kurser på www.fals.info. For tiden annonceres fx ”Økonomiske gymnasielærerdage på Aarhus Universitet” den 16. januar.

Tilmeld dig Fagkonsulentens Nyhedsbrev

Du kan du tilmelde dig Fagkonsulentens nyhedsbrev på min side på emu’en: www.emu.dk > Gymnasiale fag > Samfundsfag > Fagkonsulenten

Nyt på fagkonsulentens side på emu’en

- Link til fire små videoklip med instruktion i, hvordan man laver pivottabeller og chi²-test ud fra spørgeskemaundersøgelse i lectio.
 - Præsentation fra generalforsamlingskursus
 - Præsentation om prøven i KS efter ny læreplan
- Desuden kan det fortsat anbefales at bruge ”Elevhandouts” til de skriftlige opgaver og bruge materialet om samfundsfag og matematik.

24.11.2011

Bent Fischer-Nielsen